

תאריך: יום ראשון 11 יוני 2017 שעה: 14:50

נושא: חובת המשטרה לחקור עבירות שנודעו לה במסגרת "שולחנות עגולים" לאור סעיף 59 לחוק סדר הדין הפל

מספרי עמודים לפקס זה: 6

לידי: 025418008 ,
מספר פקס: +972025418008

מאת: דקלה פוגל ברדה
מספר פקס: 02-5898762
מספר טלפון: 02-5428767

שלום לכולם,

הופץ למשרד לעו"ד עינת גדעוני ממשרד המשפטים.

מערכת הפקסים המרכזית
סמפכ"ל/מינהל-טכנולוגיות/מופ"ת

- בלמס -

לשכת הייעוץ המשפטי
מדור אח"מ וטכנולוגיות
טלפון: 02-5428150
פקס: 02-5898762
כ"ט באייר, התשע"ז
11 יוני 2017
סימוכין: 60119617

לכבוד
עו"ד עינת גדעוני
משרד המשפטים

הנדון: חובת המשטרה לחקור עבירות שנודעו לה במסגרת "שולחנות עגולים" לאור סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]- מענה מתכלל של משטרת ישראל

בתאריך 9.3.17 התקיימה ישיבה במשרד המשפטים במסגרתה נדונה שאלת חובתו של שוטר לפתוח בחקירה עת הוא נחשף להתרחשויות של עבירת פשע במסגרת נוכחותו בפורומים משותפים למשרדי ממשלה שונים המכונים "שולחנות עגולים", זאת לאור סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ" ו"סעיף 59" בהתאמה).
משטרת ישראל, בשיתוף מחלקת נוער, הממונה על המניעה המצבית והייעוץ המשפטי מבקשים להעלות על הכתב את התייחסותם לסוגיה.

1. כללי

- א. פרקטיקה של "שולחנות עגולים" מטרתה שיתוף במידע בפורומים בהם חברים נציגים מגופים שונים ומתחומים מקצועיים שונים בניסיון לבחון את דרך הטיפול הראויה באירועים מסויימים. במסגרת ה"שולחנות העגולים", משתף כל גורם במידע המצוי ברשותו, על מנת שתתקבל תמונה כוללת, מפורטת ככל הניתן, שלאחריה ניתן יהיה לקיים היוועצות אפקטיבית ולסייע בקבלת החלטות כמו: הגשת תלונה במשטרה ופתיחה בהליך פלילי, הפנייה לגורמי רווחה לטיפול בקהילה או לעיתים שילוב של השניים.
- ב. יש לציין כי עניינו של מסמך זה ושאלת חובתו של שוטר לדווח על שנודע לו במסגרת אותם פורומים אינו מסתכם אך בפורומים של "שולחן עגול" כי אם גם במסגרת "היוועצות רב מקצועית מוקדמת" ומסגרות שעבודתן מוסדרות או תוסדרנה בעתיד בתיאומים ונהלים בין משרדיים.
- ג. המסגרות הקיימות כיום ומעלות את הסוגיה האמורה, כוללות מרכזי הגנה, תוכנית 360 לקטינים בסיכון, טיפול וצמצום תופעת ניצול קטינים בזנות והקמת מערך מאו"ר. זאת ועוד, נוכח המגמה הקיימת לשיתוף פעולה בינמשרדי, שמטרתו מיקסום הטיפול בקבוצות פגיעות באוכלוסיה, אנו צופים כי בעתיד יוקמו פורומים במתכונת דומה ומכאן החשיבות ליתן מענה לסוגיה עקרונית זו.

המטה הארצי, דרך בר לב, ירושלים, מיקוד 91906

כתובתנו באתר :

עמוד 1 מתוך 4

www.police.gov.il

- ד. יובהר כי אין מדובר במידע שעניינו עבירות אשר קיימת לגביהן חובת דיווח, שאז הימנעות מדיווח אפשרית רק במסגרת ועדות פטור.
- ה. אין חולק שהיוועצות בפורמים אשר תוביל לפתיחה בחקירה פלילית, כברירת מחדל וללא מתן שיקול דעת לשוטר המשתתף ולפורום על המתווה הנכון לטיפול בבעיה שעולה, מעקרת את התכלית לשמה התכנס הפורום והופכת אותו לחסר תועלת ומשמעות מעשית. אם בכל מקרה יועבר אירוע להליך הפלילי גם במקומות שבהם נכון יותר לפעול במישור הטיפולי, הרי שחטאנו למטרה ואף יש ונסתכן בגרימת נזק עתידי משמעותי יותר עת גופים שונים ימנעו משיתוף המשטרה במידע ובדיונים החשובים במסגרת ה"שולחנות העגולים".
- ו. המידע אשר מועלה במסגרת הפורומים האמורים הגיע לידיעת גורמים אחרים (בדבר"כ גורמי רווחה) על ידי אדם שפנה לאותן מסגרות מובנות מתוך הבנה ורצון שלא לפנות משטרה בשלב זה. ברי כי אם אותו שוטר לא היה משתתף בפורום, היה המקרה מטופל באופן בלעדי על ידי רשויות הרווחה וגורמי הטיפול מבלי שלמשטרה היתה ידיעה אודותיו. לפיכך, אין זה סביר שמהלך שנועד לשפר את תמונת המצב וקבלת ההחלטות, ע"י יצירת אותן מסגרות ליבון וחשיבה רב מקצועית, ירע את המצב ויביא לכך שכל שיתוף מידע, יחייב את המשטרה לפעול במישור הפלילי, פעולה שאינה תמיד נכונה בראייה כוללת.
- ז. זאת ועוד, מקורו של המידע הוא מבעל מקצוע מסויים. ובראיה זו, אנו סבורים כי יש לשמר את הסמכות ביחס להעברת המידע למשטרה למי שהמידע הגיע לידו במסגרת תפקידו המקצועי (טרם הבאת המידע להיוועצות המוקדמת), ועדיין לאפשר את ההיוועצות המוקדמת הזו, כדי שאותו גורם יקבל החלטה על בסיס תמונה מלאה.
- מרגע שאותו גורם קיבל את ההחלטה בעצה אחת עם יתר חברי הפורום, הוא זה שיוכל להעביר את המידע, או חלקו (תלוי בהחלטה), באופן פורמאלי למשטרה (כולל לשוטר שהיה שותף להיוועצות) ומידע זה יטופל בהתאם לכללים הרגילים.
- ח. בראיה זו, השוטר החבר בפורום "שולחן עגול" תורם מנסיונו "בזירה הפלילית" ובראייתו את המקרה, וזאת כחלק מתהליך "סיעור מוחות" שמטרת הגג שלו היא מסגרת רווחתית – טיפולית (בעיקר בעניינם של קטינים) והצורך בהגעה לפתרון הנכון, גם בהיבט המשטירתי של מניעת ביצוע עבירות עתידיות.
- ט. חשוב לציין – מסמך זה אינו עוסק במקרים בהם הוגשה תלונה למשטרת ישראל. במקרים אלו תטפל המשטרה במידע על פי כללי פתיחת תיק וחקירה רגילים.

2. הקושי המשפטי

- א. אל מול הצורך החשוב בקיומם של הפורומים המשותפים בהם יהיה שיתוף במידע בפתיחות מלאה ההכרח ביצירת דרך פעולה נכונה בנסיבותיו של כל מקרה, שלא בהכרח כוללת הליך פלילי, עומדת החובה המעוגנת בסעיף 59 לחסד"פ :
- "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שאין בדבר עניין לציבור או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה".

ב. מסמך זה ינסה להציע מענה ל"התנגשות" הלכאורית האמורה.

3. עמדת המשטרה

לעמדתנו, פרשנות תכליתית של סעיף 59 מאפשרת שיתוף מידע במסגרת "שולחן עגול" וחשיפתו של השוטר לביצוע לכאורי של עבירה מסוג פשע, מבלי שקיימת חובה לפתוח בחקירה משטרתית. אנו סבורים שפרשנות תכליתית זו של הסעיף נתמכת בפרקטיקה הקיימת כפי שיובהר להלן.

סעיף 59 אינו חל על סיטואציות "שולחנות עגולים"

האינטרס הציבורי העומד ביסוד סעיף 59 הינו החשש כי אירועים חמורים לא ייחקרו בהעדר תלונה מתאימה. לכן, מנחה הסעיף את המשטרה לפתוח בחקירה בעבירות חמורות גם אם נודע לה הדבר שלא בדרכים פורמליות.

חשוב לומר שחשש זה אינו מתקיים כלל בענייננו. נהפוך הוא – סביב השולחן העגול יושבים נציגי המדינה ובעלי סמכויות רלבנטיות לטיפול במקרה. להבדיל מהמצב עימו מתמודד לכאורה הסעיף-חשש לאי טיפול של הרשויות בעבירה, מטרת השולחן העגול היא למצוא את דרך הטיפול הנכונה והמותאמת למקרה לאור מורכבותו ורגישותו. היות ובמסגרת ה"שולחן העגול" המשטרה, יחד עם גופים ציבוריים נוספים, נותנת מענה לאירוע, בוחנת אותו ודואגת ש"יזכה" לטיפול, הרי שפרקטיקת ההיוועצות הזו מתיישבת עם האמור בסעיף 59 ואינה עומדת בסתירה לו¹.

גם בפרקטיקה- החובה המעוגנת בסעיף 59 לחסד"פ אינה מוחלטת

- א. נבקש להראות כי עמדתנו האמורה, מיושמת הלכה למעשה, כבר כעת, בפרקטיקה.
 - ב. הפסיקה הכירה בכך שפרשנות סעיף 59 לחסד"פ אינה מחייבת פתיחת חקירה אוטומטית, וכי החלטה בעניין תתקבל על פי אמות מידה וכללים אחרים שיאפשרו פעולה במתווה אחר.
 - ג. בהתאם לתפיסה זו, מוכרת בישראל הפרקטיקה של ביצוע "בדיקה מקדמית" טרם הליך חקירתי. היועץ המשפטי לממשלה, או פרקליט המדינה, אשר קיבלו פניה במסגרתה מועלים חשדות בדבר ביצוע עבירה פלילית, רשאים להורות על עריכת בדיקה על מנת להחליט על דרך הטיפול המותאמת בחשדות. לעיתים יורו על פתיחה של חקירה פלילית, לעיתים על "בדיקה מקדמית".
- בדיקה שכזו אף מבוצעת על ידי גופים אחרים כדוגמת ה"מבתן".

בשולי הדברים

- א. מוצע כי תוצא הנחיה המסדירה את פרקטיקת ה"שולחנות העגולים" ופורומים של היוועצות מוקדמת בהיבט העדר הצורך בפתיחה בחקירה. על מנת להבטיח כי ההיוועצות תיתן את

¹ א. יש להעיר כי מקורו של הסעיף בחוק סדר הדין הפלילי תשכ"ג-1963, שם-סעיף 53. דברי החסבר אינם מפורטים ובעיקר חוזרים על לשון הסעיף אך ניכר כי מטרת הסעיף היא התייחסות לתלונות ומעשי עבירה על ידי המשטרה.

המענה הנכון ובמסגרתה יבואו לידי ביטוי חוות הדעת והאינטרסים של כל גורם היושב "סביב השולחן", נציע כי במסגרת נהלים יעוגן מנגנון אשר מסדיר את הפתרון הראוי במקרה של חילוקי דעות.

בכבוד רב,

עו"ד דקלה פוגל ברדה, רפ"ק
קמ"ד אח"מ וטכנולוגיות

העתק:

יועמ"ש המשרד לבטחון פנים - עו"ד יואל הדר
ר' היח' למניעה מצבית - נצ"צ אילת אלישר
ר' מח' נוער - נצ"מ מאיר דב ברקוביץ
משנה ליועמ"ש
רמ"ד אח"מ וטכנולוגיות יועמ"ש
ע' יועמ"ש המשרד לבט"פ - עו"ד אפרת ליפשיץ-פרקש
ק' יעוץ וחקיקה – מחלקת נוער
עו"ד קובי עזרא - ק' יעוץ וחקיקה - יח' המאו"ר